

BAKI AVRASIYA UNİVERSİTETİ

**Bakı Avrasiya Universiteti Elmi
Şurasının iclasında qəbul edilmişdir.
Protokol: 29.12.2017 № EŞ04-11/17**

**TƏSDİQ EDİRƏM:
Rektor _____ prof. N.Z.Hüseynli**

2017-ci il üçün fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya

QƏBUL İMTAHAN PROQRAMI

İxtisas: 5901.01 Beynəlxalq münasibətlər
Fənn: İxtisas fənni

Fənn proqramına uyğun olaraq tərtib edən və rəyçilərlə bağlı məlumat.

Elmi redaktor: İbrahimova Gülzar İsxan qızı

siyasi elmlər doktoru, professor

Tərtib edən: Musayev Məsud Söhbət oğlu,

siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru

Rəyçilər: Əliyeva Almaz Məcid qızı

siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Cahangirli Cahangir Xanoğlu oğlu

siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru

MÜNDƏRİCAT

1. **İzahat vərəqi**
2. **Qiymətləndirmə qaydaları**
3. **Məzmun**
4. **Qəbul imtahan sualları**
5. **Ədəbiyyat siyahısı**

1. İZAHAT VƏRƏQİ

Beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə doktorantura səviyyəsi üçün qəbula köməkçi vəsait olaraq nəşr olunan bu proqram, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 20 dekabr 2017-ci il tarixli 870 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Bakı Avrasiya Universitetinin 2017-ci il üçün doktorant və dissertant hazırlığı üzrə qəbul planı" və Təhsil Nazirliyinin 26.12.2017-ci il tarixli 04-11-5844/15 sayılı məktubu əsas götürülərək ilk dəfədir hazırlanıb.

Beynəlxalq münasibətlər sosial elmlərə aid ixtisas olmaqla yanaşı, tarix, iqtisadiyyat, sosiologiya və.s. bu kimi elm sahələrini "Fənlərarası" kimi əhatə edir və beynəlxalq təşkilatlar, dövlətlər, şirkətlər və qeyri-hökumət təşkilatları kimi faktorlar arasındakı əlaqələri tətqiq edir. İxtisas beynəlxalq münasibətlərin nəzəri və praktiki aspektləri ilə yanaşı, onun coğrafi mövqeyini də araşdırır. Beynəlxalq münasibətlər ixtisası eyni zamanda beynəlxalq təhlükəsizlik, miqrasiya, hüquq konsepsiyaları, müharibə cinayətləri və müharibədən sonrakı yenidənqurma kimi məsələləri ətraflı şəkildə tətqiq edir.

Bu gün bir çox təcrübə və peşə sahəsində beynəlxalq münasibətlərin bu əsas anlayışlarını dərk etmədən, sürətlə dəyişən bir dünyada milli və beynəlxalq aktyorların strategiyalarını anlamaq və birbaşa idarə etmək mümkün deyil. Beynəlxalq dinamikaları analiz etmədən stratejik qərarlar almaq doğru sayılmır. Buna görə bir çox mühüm təşkilatlarda beynəlxalq münasibətlər mütəxəssislərinə əhəmiyyətli vəzifələr verilir. BAAU-da beynəlxalq münasibətlər üzrə doktorantura təhsili almaq isdəyən tələbələr bu proqramdan ixtisas fənni üçün qəbulda hər tərəfli faydalana bilərlər. Bunun üçün bu proqramda qiymətləndirmə qaydaları, qəbul imatahan sualları və ədəbiyyat siyahısı müasir elmi yanaşmalar nəzərə alınmaqla tərtib olunmuşdur. BAAU beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə, yerli və beynəlxalq siyasətşünas və analitiklər ilə birgə fəaliyyət göstərən, dünya standartlarına uyğun regional tədqiqat və təhsil mərkəzi olmağı hədəfləyir.

2. QİYMƏTLƏNDİRMƏ QAYDALARI

2.1. Biliyin qiymətləndirilməsi çoxballı sistem əsasında aparılır.

2.2. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. İmtahan biletinə daxil olan suallara verilən cavabların hər biri 10 bal şkalası ilə (0-10) qiymətləndirilir.

2.3. İmtahanın qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal - keçilmiş materialı dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;

9 bal - keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu açə bilir;

8 bal - cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

7 bal - keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;

6 bal - cavabı əsasən düzgündür;

5 bal - cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;

4 bal - cavab qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal -mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırmağı bacarmır;

1-2 bal - mövzudan qismən xəbəri var;

0 bal - suala cavab yoxdur.

2.4. Balların maksimum miqdarı 50-dir.

2.5. Fənn üzrə toplanmış ballara görə yekun qiymətləndirmə aşağıdakı qaydada aparılır:

1.

46-50 bal	"əla"	"A"
41-45 bal	"çox yaxşı"	"B"
36-40 bal	"yaxşı"	"C"
26-35 bal	"kafi"	"D"
25-30 bal	"qənaətbəxş"	"E"
0-24bal	"qeyri-kafi"	"F"

2.6. Fənn üzrə minimum keçid balı _____ dir.

2.7. Qəbul imtahanlarının nəticəsinə görə qazanılan yekun balın yarısını ixtisas fənninə görə verilən balın 100 %-i, yerdə qalan yarısını isə digər iki fənnə ayrı-ayrılıqda verilən balların 50 %-nin cəmi təşkil edir.

3. MƏZMUNU

Bu proqramın məzmunu beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə doktoranturaya qəbulda əsas dərəcələndirmə meyarı olan İxtisas fənnini təşkil edir. Bu ixtisas üzrə əsas fənlər olan beynəlxalq münasibətlər tarixi, beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsi və Azərbaycan tarixi fənlərinə aid suallar birləşdirilərək İxtisas fənni olaraq formalaşdırılmışdır. İxtisas fənninə aid sualların mövzuları aşağıdakılardan ibarətdir.

BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR TARİXİ

Ən yeni dövr. Birinci dünya müharibəsinin sonu – ikinci dünya müharibəsinin sonu (1918-1945). I Dünya müharibəsinin başa çatması və beynəlxalq münasibətlərin Versal-Vaşinqton sisteminin formalaşması.

1920-ci illərdə beynəlxalq münasibətlərdə təzminat və təhlükəsizlik məsələsi. Kiçik Antantanın yaradılması. Lozanna konfransı. Lokarno konfransı. Reyn təminat paktı. Brian-Kelloq paktı. A. Brianın “Avropa Birləşmiş Ştatları” planı. SSRİ-nin xarici siyasəti.

XX əsrin 30-cu illərində beynəlxalq münasibətlərin inkişafı. II dünya müharibəsinin səbəbləri və başlanması. II dünya müharibəsi illərində beynəlxalq münasibətlər. II Dünya müharibəsinin başa çatması və beynəlxalq münasibətlərin Yalta-Potsdam sisteminin formalaşması. 1941-1946-cı illərdə beynəlxalq münasibətlərdə Güney Azərbaycan məsələsi.

İkinci dünya müharibəsinin sonundan soyuq müharibənin bitməsinədək beynəlxalq münasibətlər (1945-1991). “Soyuq müharibənin” başlanması. Qərb və Şərq bloklarının təşəkkülü. 1945-1990-cı illərdə beynəlxalq münasibətlərdə “Almaniya məsələsi”. Çində vətəndaş müharibəsi, ÇXR-in yaranması. Koreya müharibəsi. San-Fransisko sülh müqaviləsi (1951). 1950-1980-ci illərdə Qərb-Şərq münasibətləri.

Müstəmləkəçiliyin ləğvi prosesinin başlanması. Asiyada və Afrikada Milli Azadlıq hərəkatları. Bloklara qoşulmamaq hərəkatı. Konqo böhranı. Beynəlxalq münasibətlərdə Çin amili (1960-1970-ci illər). ABŞ-ın Vyetnam müharibəsi. Hindistan Cənubi Asiyadakı beynəlxalq münasibətlərdə (1960-1970-ci illər). Fələstinin bölünməsi. Yaxın Şərq münaqişəsi, onun beynəlxalq münasibətlərə təsiri (1948-1990-cı illər). Karib böhranı. Latın Amerikasında beynəlxalq münasibətlər.

1945-1990-cı illərdə tərkiləşmə problemi. Uzaq Şərqdə beynəlxalq münasibətlər. Helsinki yekun aktı. XX əsrin 70-ci illərinin II yarısında və 80-cı illərdə ümumavropa prosesləri. Qərbi Avropa inteqrasiyasının başlanması və inkişafı (1950-1990-cı illər). Şərqi Avropada məxməri inqilablar. “Yeni Avropa üçün Paris xartiyası”. Beynəlxalq təhlükəsizlik problemləri. Dünya kommunist sisteminin dağılması və “soyuq müharibənin” başa çatması. Postsovet məkanında yeni müstəqil dövlətlərin yaranması.

XX əsrin sonu-XXI əsrin əvvəllərində beynəlxalq münasibətlər. 1990-cı illərdə bir qütblü beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşması. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində siyasi-hüquqi rejim. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində hərbi amil. Şimal-cənub münasibətlərinin yeni ölçüləri. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində konsepsiyalar. Soyuq müharibədən sonra ABŞ-ın xarici siyasət strategiyası. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemində geosiyasət. Avropada yeni beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşması. Şərqi Asiyada beynəlxalq münasibətlər. Cənubi Asiyada beynəlxalq münasibətlər. Yaxın və Orta Şərqdə beynəlxalq münasibətlər. Müasir inteqrasiya proseslərinin xüsusiyyətləri. Müasir dövrdə qloballaşma prosesləri.

BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏR NƏZƏRİYYƏSİ

BMN fənninin predmeti və obyektı. BM nəzəriyyəsinin metodları: ümumi və tətbiqi metodlar. Situasiyanın təhlili metodları: müşahidə, sənədlərin öyrənilməsi, müqayisə. Eksplikativ metodlar: kontent-analiz, ivent-analiz, koqnitiv-xəritələşdirmə, təcrübə. Proqnozlaşdırma metodları: delfi metodu, ssenarilərin qurulması, sistemli yanaşma, modelləşdirmə. Qərarın qəbul edilməsi prosesinin təhlili.

Beynəlxalq münasibətlərin qanunauyğunluqları problemi.

Beynəlxalq münasibətlərin sahələr və iştirakçılar üzrə təsnifatı. BM nəzəriyyəsində məktəblər. BM nəzəriyyəsində əməllər. Rasionalizmin əsas müddəaları və nümayəndələri.

Realizmin və neorealizmin əsas müddəaları və nümayəndələri. Edvard Karrın konsepsiyasının əsas müddəaları. Hans Morgentaunun nəzəri baxışları. Kennet Volts neorealizmin banisi kimi. Samuel Hantinqton.

Liberalizmin və neoliberalizmin əsas müddəaları və nümayəndələri. Dünya kommunist sisteminin dağılması və liberal demokratiyanın inkişafı. Frensis Fukuyama. Liberalizm gizli diplomatiya, qüvvələr balansı və kollektiv təhlükəsizlik haqqında. İqtisadi liberalizmin əsasları.

Marksist və neomarksist beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsinin əsas müddəaları və nümayəndələri.

BM nəzəriyyəsində böyük debatlar.

Aktorların davranış nəzəriyyələri. Qərarın qəbul edilməsi nəzəriyyəsi. Oyunlar nəzəriyyəsi. Sıfır həcmli oyunlar (zero sum games). Qeyri-sıfır həcmli oyunlar (non-zero sum games) “Cücənin oyunu”. Məhbus dilemması. Sövdələşmə nəzəriyyəsi.

Beynəlxalq sistem. Beynəlxalq münasibətlər sisteminin mühiti. Beynəlxalq münasibətlərin iştirakçılarının məqsədləri, vasitələri və strategiyaları. Güc BM nəzəriyyəsinin kateqoriyası kimi. Gücün elementləri və ondan istifadə edilməsi metodları. Qüvvələrin balansı nəzəriyyəsi. Kollektiv təhlükəsizlik prinsipi (nəzəriyyəsi). Təhlükəsizlik dilemması. Təhlükəsizliyin liberal konsepsiyaları: kooperativ təhlükəsizliyi, insan təhlükəsizliyi və demokratik sülh nəzəriyyələri. Beynəlxalq münasibətlərin hüquqi tənzimlənməsi problemi. Müasir beynəlxalq hüququnun xüsusiyyətləri və prinsipləri. Beynəlxalq münasibətlərdə hüquq və əxlaq. Milli maraqlar: anlayışı, strukturu, metodoloji və siyasi rolu. Milli maraq və ideologiya.

Xarici siyasət: məqsədləri və prinsipləri. Daxili və xarici siyasət arasında qarşılıqlı əlaqə. Diplomatiya xarici siyasətin həyata keçirilməsinin bir vasitəsi kimi. Diplomatiya və beynəlxalq hüquq.

Beynəlxalq əməkdaşlıq: anlayışı və tipləri. Dövlətlərarası əməkdaşlığa realist yanaşma. Beynəlxalq rejimlər nəzəriyyəsi. Beynəlxalq əməkdaşlığın təhlil olunmasına dair sosioloji yanaşma. Beynəlxalq əməkdaşlıq və inteqrasiya prosesləri.

Beynəlxalq nizamın sosial əsasları.

AZƏRBAYCANIN MÜASİR TARİXİ

Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində. Azərbaycanda sosial-iqtisadi vəziyyət. 1900-1903-cü illər iqtisadi böhranının Şimali Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri. Neft sənayesinin vəziyyəti. İnhisarlar. 1904-cü il dekabr ümumtətili. “Mazut konstitusiyası”. Sənayenin başqa sahələri. Bank idarələri. Yeni aqrar qanunlar və onların mahiyyəti. Azərbaycanda ictimai-siyasi fikir. Milli hərəkətin ideoloji prinsipləri və nəzəri əsasları. Milli şüurun oyanması. Milli hərəkətin əsas cərəyanları və onların prinsipləri. Liberal, inqilabçı-millətçi və dini-mühafizəkar cərəyanlar, onların baxışları. XX əsrin əvvəllərində Rusiyada baş verən hadisələrin Rusiya əsarətində olan millətlərin milli hərəkətinə təsiri. Ümumrusiya müsəlmanları qurultayları. Milli demokratik hərəkət. Milli partiyaların yaranması. Erməni-müsəlman davası: səbəbləri, gedişi və nəticələri. Azərbaycan deputatlarının Rusiya Dövlət Dumasında fəaliyyəti. 1905-1911-ci illərdə Cənubi Azərbaycanda inqilabi hərəkət. Səttarxan.

Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində. Azərbaycan müharibə aparan dövlətlərin planlarında. Müharibənin iqtisadiyyata təsiri. Azərbaycanlıların müharibə cəbhələrində iştirakı. Azərbaycan Fevral inqilabı və Oktyabr çevrilişi dövründə. Milli hərəkət. Azərbaycan Qafqaz dövlətçiliyi sistemində. Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş “Mart soyqırımı”. Bakı Xalq Komissarları Sovetinin antiazərbaycan siyasəti. Cənubi Azərbaycan müharibə aparan böyük dövlətlərin planlarında.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti. Cənubi Azərbaycanda Xiyabani hərəkəti. 1918-ci il aprel-may aylarında Cənubi Qafqazda və Azərbaycanda siyasi vəziyyət. Seymin buraxılması. Müsəlman Milli Şurasının yaradılması. 28 may 1918-ci il “İstiqlaliyyət Bəyannamə”si. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edilməsi və ilk diplomatik addımlar. Batum müqaviləsi. Azərbaycan-Osmanlı münasibətləri. Azərbaycan hökumətinin Gəncəyə köçməsi. Dövlət və ordu quruculuğu. Beynəlxalq siyasətdə “Bakı məsələsi”. Bakı Xalq Komissarları Sovetinin Gəncəyə hücum planı və onun həyata keçirilməsi üçün hərbi əməliyyatları. Bakı Xalq Komissarları Sovetinin iflasa uğraması. İngilis qoşunlarının Bakıya daxil olması. “Sentrokaspi diktaturası”nın süqutu. Azərbaycan hökumətinin Bakıya köçürülməsi. Mudros barışı. Azərbaycanın ingilis qoşunları tərəfindən ikinci dəfə işğal edilməsi. Azərbaycan parlamenti. Milli hökumətin daxili siyasəti. Hökumətin mədəniyyət sahəsində gördüyü tədbirlər. Milli hökumətin xarici siyasətinin əsas istiqamətləri: Qafqaz dövlətləri və İranla münasibətlər. Azərbaycan Paris sülh konfransında. Azərbaycanın istiqlaliyyətinin de-fakto tanınması. Xaricdə diplomatik nümayəndəliklərin təsis edilməsi. Aprel işğalı ərəfəsində Azərbaycanın beynəlxalq vəziyyəti. Aprel böhranı. XI Ordunun işğalçı yürüşü. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutu, tarixi yeri və əhəmiyyəti. Cənubi Azərbaycan 1917-1920-ci illərdə. Ş. M. Xiyabani. Milli hökumətin fəaliyyəti.

Azərbaycanda İkinci Respublikanın-Sovet Respublikasının qurulması. 1920 - 1930-cu illərdə sosial-iqtisadi və siyasi vəziyyət. Azərbaycan SSR-in yaranması, onun daxili siyasəti və “yeni xarici siyasət xətti”. Azərbaycanın diplomatik nümayəndəliklərinin və Bakıdakı xarici nümayəndəliklərin ləğvi. 1921-ci il Konstitusiyası. Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri. Sovet rejiminə qarşı üsyanlar. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə yeni qəsdlər. Azərbaycan SSR Zaqafqaziya Sovet Federativ Sosialist Respublikası və SSRİ-nin tərkibində. Beynəlxalq konfranslar və Azərbaycan. Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikası və Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin təşkili. Azərbaycanda yeni iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsi və onun xüsusiyyətləri. Tələsik sənayeləşdirmə və məcburi kollektivləşdirmə. Azərbaycanda kütləvi repressiyalar və onun ağır nəticələri. 1937-ci il Konstitusiyası. Mədəni quruculuq. Əlifba islahatlarının keçirilməsi.

Azərbaycan II Dünya müharibəsi dövründə. II Dünya müharibəsinin başlanması. Azərbaycan Almanyanın işğalçılıq planlarında. Azərbaycan SSR-in mühüm arxa cəbhə kimi əhəmiyyəti. Azərbaycan milli diviziyalarının təşkili. Azərbaycanlıların döyüş cəbhələrində, partizan və antifaşist müqavimət hərəkətlərində iştirakı. Azərbaycan mühacirəti. Milli legionlar. Cənubi Azərbaycan 1941-1946-cı illərdə. S.C. Pişəvəri. Milli hökumətin fəaliyyəti. II dünya müharibəsi illərində böyük dövlətlərin siyasətində Cənubi Azərbaycan məsələsi.

Azərbaycan 1945 - 80-ci illərdə. Müharibədən sonra Azərbaycanın sosial-iqtisadi həyatı. Dinc quruculuğa keçid. Sənayenin və kənd təsərrüfatının bərpası. Totalitar rejimin sərtləşməsi. 1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların Ermənistan SSR-dən zorla kütləvi surətdə deportasiya edilməsi. 50-60-cı illərdə SSRİ-də siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi cəhdləri və təsərrüfat islahatları. H. Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi. İqtisadiyyata rəhbərliyin gücləndirilməsi. 70-80-ci illərdə sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafı. Yeni sənaye müəssisələrinin və sosial obyektlərin tikilməsi. Kadr hazırlığı. Əhalinin sosial strukturunda dəyişikliklər. 1978-ci il Konstitusiyası.

Müstəqil Azərbaycan Respublikası. Yenidənqurma siyasəti və Azərbaycan. Qondarma Dağlıq Qarabağ problemi. Xüsusi idarə komitəsi. Azərbaycan ərazisinə

Ermənistan Respublikasının yeni qəsdləri. Azərbaycanda siyasi böhranın dərinləşməsi. Milli-azadlıq hərəkatının genişlənməsi. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsi. DQMV-nin statusunun ləğv edilməsi.

H. Əliyevin başçılığı ilə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi uğrunda mübarizə. Milli dövlət quruculuğunun əsas istiqamətləri. Milli ordu quruculuğu. 1995-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının qəbul edilməsi. Bazar iqtisadiyyatına keçid və dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya. “Əsrin Müqaviləsi”. Yeni parlamentin formalaşması. İslahatların keçirilməsi. Investisiya siyasəti. Özəlləşdirmə və sahibkarlığın inkişafı. Aqrar islahat.

2003-cü ilin prezident seçkiləri. İ. Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi və H. Əliyev siyasi xəttinin uğurla davam etdirilməsi. Regionların sosial-iqtisadi inkişafı. Beynəlxalq əhəmiyyətli neft, qaz və nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsi və Azərbaycanın Cənubi Qafqaz regionunda lider dövlətə çevrilməsi. 2008-ci il və 2013-cü il prezident seçkiləri. İ. Əliyevin yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilməsi. Azərbaycanın sosial-iqtisadi və mədəni həyatı.

Müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti. Azərbaycan beynəlxalq çoxtərəfli əlaqələr sistemində. Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin vəzifələri, prinsipləri, istiqamətləri və prioritetləri. Azərbaycanın beynəlxalq inteqrasiya proseslərinə qoşulması. Azərbaycan Respublikasının ABŞ və Qərbi Avropa dövlətləri ilə münasibətləri. Azərbaycanın regional xarici siyasəti: Rusiya, Türkiyə, İran və Gürcüstanla münasibətlər. Azərbaycan xarici siyasətinin Asiya istiqaməti: Çin, Pakistan və Yaponiya ilə münasibətlər. Azərbaycanın MDB dövlətləri ilə münasibətləri. Azərbaycanın ərəb ölkələri ilə münasibətləri. Azərbaycan və beynəlxalq təşkilatlar. Azərbaycan Respublikasının BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçilməsi.

Ermənistanla Azərbaycan arasındakı münaqişənin mahiyyəti, səbəbləri və tənzimlənməsinə dair beynəlxalq söylər. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə dair beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilmiş sənədlər. Azərbaycanın “neft strategiyası”. Azərbaycanın xarici siyasətində Xəzər dənizi problemi. Müasir qlobal proseslər və Azərbaycan.

4. QƏBUL İMTAHAN SUALLARI

1. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda neft sənayesi.
 2. 1905-1911-ci illərdə Cənubi Azərbaycanda inqilabi hərəkat.
 3. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edilməsi.
 4. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin daxili siyasəti.
 5. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasəti.
 6. Azərbaycan sovet rejiminin bərqərar olması.
 7. DQMV-nin təşkili.
 8. Naxçıvan MSSR-in təşkili.
 9. Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş “Mart soyqırımı”.
 10. Cənubi Azərbaycan II dünya müharibəsi illərində.
 11. Azərbaycan II dünya müharibəsi illərində.
-

12. Azərbaycanlıların Ermənistandan-tarixi etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası.
 13. Cənubi Azərbaycanda 21 Azər hərəkatı.
 14. Azərbaycan müstəqilliyin ilk illərində (1991-1993-cü illər)
 15. Milli qurtuluş.
 16. “Əsrin müqaviləsinin” imzalanması.
 17. Böyük Fransa inqilabı və onun beynəlxalq münasibətlərə təsiri.
 18. Amerika inqilabı
 19. Sənaye inqilabı və nəticələri.
 20. İmperyalizm
 21. I dünya müharibəsinə gedən yol.
 22. İlk anti-Qərb hərəkatlar.
 23. Osmanlı dövlətinin parçalanması.
 24. I dünya müharibəsinin nəticələri.
 25. Türkiyə İstiqlaliyyət Müharibəsi.
 26. II dünya müharibəsinin I dünya müharibəsindən fərqləri.
 27. II dünya müharibəsinin I dünya müharibəsi ilə oxşarlıqları.
 28. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT)
 29. Soyuq müharibənin başlanğıcı (1945-1947)
 30. Trumen doktrinası.
 31. Marşal planı.
 32. Şimali Atlantika Müqaviləsi Təşkilatı (NATO)
 33. Karib böhranı.
 34. Tərəfsiz Dövlətlər Hərəkatı.
 35. Folklend böhranı
 36. Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı (ATƏT)
 37. Neft İxrac Edən Ölkələr Birliyi (OPEC)
 38. İran İslam İnqilabı
 39. Suriya münaqişəsi.
 40. Yumşaq güc anlayışı (Soft power)
 41. Xalq diplomatiyası (Public diplomacy)
 42. Realizm
 43. İdealizm
 44. Neorealizm
 45. Neoliberalizm
 46. Müharibənin növləri
 47. ABŞ Suriya strategiyasının Türkiyəyə təsirləri.
 48. Soyuq müharibə illərində beynəlxalq sistem (1947-1991).
 49. 1990-2001 arası illərdə beynəlxalq münasibətlər quruluşu.
 50. 9/11 sonrası XXI əsr qlobal sistemi.
 51. BRICS
 52. Brexit
 53. Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı (ŞƏT)
 54. ABŞ və Çinin Cənubi Asiya strategiyaları.
 55. Panch Shila
-

56. Məhdudiyyəti olmayan Prezident idarəetmə üsulu
 57. Hərbi rejimli idarəetmə üsulu
 58. Mütləq formalı idarəetmə üsulu
 59. Dövlət quruluşu formaları
 60. Parlament idarəetmə forması
 61. Dualist idarəetmə forması
 62. İsrail dövlətinin siyasi sistemi
 63. Gürcüstanın siyasi sistemi
 64. Fransa respublikasının siyasi sistemi
 65. Azərbaycan respublikasının siyasi sistemi
 66. Siyasi sistem və Konstitusiya
 67. Respublika idarəçilik sistemi
 68. Parlamentli monarxiya
 69. Unitar dövlət quruluşu
 70. Federativ dövlət quruluşu
 71. Konfederativ dövlət quruluşu
 72. Azərbaycan respublikasında qanunvericilik hakimiyyəti
 73. Azərbaycan respublikasında icra hakimiyyəti
 74. Azərbaycan respublikasında məhkəmə hakimiyyəti
 75. Naxçıvan Muxtar Respublikasının siyasi sistemi
-

5. ƏDƏBİYYAT SİYAHISI (ƏSAS)

1. Oral S. Siyasi Tarih (1918'e kadar). Ankara: İmge kitabevi yayınları, 2009.
2. Oral S. Siyasi Tarih (1918-1994). Ankara: İmge kitabevi yayınları, 2012.
3. Abbasbəyli A., Nəcəfov E. Beynəlxalq Münasibətlər Nəzəriyyəsi. Bakı: Mütərcim, 2007.
4. Nuriyeva İ. Azərbaycan Tarixi. Bakı: Mütərcim, 2015.
5. Baxışov M.Ə. Beynəlxalq münasibətlər tarixi. (1918-2003) /Dərs vəsaiti/ Bakı: AzTU, 2012.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI (KÖMƏKÇİ)

1. Abdullayev M.İ. Beynəlxalq münasibətlər tarixi. Bakı: ABU, 2010.
2. Baxışov M.Ə. Beynəlxalq münasibətlər tarixi. (1871-1918-ci illər) /Dərslik/ Bakı: Şirvanəşr, 2007.
3. Baxışov M.Ə. Beynəlxalq münasibətlər tarixi. (XVII əsrin II yarısından 1871-ci ilədək) /Dərs vəsaiti/ Bakı: Şirvanəşr, 2009.
4. Gözəlova Y.H. Beynəlxalq münasibətlər tarixi (XVI-XVII əsrin birinci yarısı). Bakı: Elm, 2006.
5. Gözəlova Y.H. Qədim yunan diplomatiyası /Dərs vəsaiti/ Bakı, 2010.
6. Hacıyeva A.H. Beynəlxalq münasibətlər tarixi /Dərs vəsaiti/ (1871-1919). Bakı: Bakı

- Universiteti, 2003.
7. Həmidov S.S. Avropa ittifaqında siyasi inteqrasiya prosesləri və Azərbaycan. Bakı: ADU, 2009.
 8. Həsənov Ə.M. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2005
 9. Mahmudov Y.M. Azərbaycan diplomatiyası. Bakı, 2006.
 10. Mehdiyev R.Ə. Azərbaycan: qloballaşma dövrünün tələbləri. Bakı, 2005.
 11. Yusifov Y. Qədim Şərq tarixi. Bakı: Şərq-Qərb, 2007.
 12. Гасанлы Дж. СССР-Иран: Азербайджанский кризис и начало холодной войны (1941-1946гг.). Москва: Герои Отечества, 2006.
 13. История дипломатии. Сост. А.Лактионов. Москва: АСТ, 2010.
 14. Махмудов Я.М. Взаимоотношения государств Аккоюнлу и Сефевидов с западноевропейскими странами. Баку: Бакинский Университет, 1991.
 15. Морис Ваисс. Международные отношения после 1945 года. / Пер. с фр. С. Ф. Колмакова. Москва: Городец, 2005.
 16. Наринский М.М. История международных отношений. Москва: РОССПЭН, 2004.
 17. Протопопов А.С., Козьменко В.М: Елманова Н.С. История международных отношений и внешняя политика России (1648-2005). Учебник для студентов вузов/под ред. А.С.Протопопова. Москва: Аспект Пресс, 2006.
 18. Ревякин А.В. История международных отношений в новое время . Москва: РОССПЭН, 2004.
 19. Системная история международных отношений. Под ред. А.Д.Богатурова. В 2-х томах. Москва: Московский рабочий, 2007.
 20. Современные международные отношения и мировая политика. Под ред. А.В.Торкунова. Москва: Просвещение, 2005.
 21. Современные международные отношения. Под ред. А.В. Торкунова. Москва: РОССПЭН, 1999.
 22. Azərbaycan Respublikası 1991-2001. R. Mehdiyevin ümumi redaktəsi ilə. Bakı: XXI – Yeni Nəşrlər Evi, 2001.
 23. Azərbaycan tarixi. 7 cilddə, V-VII cildlər. Bakı: Elm, 2008.
 24. Azərbaycan tarixi. XIX-XXI əsrin əvvəli. Ali məktəblər üçün mühazirə kursu. A.Ə.Rzayevin ümumi redaktəsi ilə. Bakı: Bakı Universiteti, 2010.
 25. Həsənov Ə.M. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycan Respublikasının xarici siyasəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2005.
 26. Həsənov Ə.M. Azərbaycanın ABŞ və Avropa dövlətləri ilə münasibətləri. Bakı: Elm, 2000.
 27. Həsənov С. Р. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində (1918-1920). Bakı: Azərnəşr, 1993.
 28. Hüseynova H.K. Azərbaycan Avropa siyasi inteqrasiya prosesləri sistemində. Bakı: Hərbi Nəşriyyat, 1998.
 29. XX əsr Azərbaycan tarixi. II cild. T.T.Vəliyevin ümumi redaktəsi ilə. Bakı, 2009.
 30. Qasımov M.C. Azərbaycanın xarici siyasəti (konsepsiya məsələləri). Bakı: Mütərcim, 1997.
 31. Qasımov M.C. Xarici dövlətlər və Azərbaycan (aprel işğalından SSRİ yaradılana

- qədərki dövrdə diplomatik-siyasi münasibətlər). Bakı: Qanun, 1998.
32. Mahmudov Y.M., Şükürov K.K. Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər. Bakı: Təhsil EİM, 2005.
 33. Mehdiyev R.Ə. Azərbaycan: qloballaşma dövrünün tələbləri. Bakı, 2005.
 34. Məmmədov İ.M., Məmmədov Ç.İ. Azərbaycan tarixi: XX əsr – XXI əsrin əvvəlləri. Müəhazirələr kursu. Bakı: UniPrint, 2010.
 35. Musayev İ. Azərbaycanın xarici siyasəti. I və III hissə. Bakı: Bakı Universiteti, 2011.
 36. Дарабади П. Г. Геоистория Каспийского региона и геополитика современности. Баку: ЭЛМ, 2002.
 37. Abbasbəyli A.N., Darabadi P.Q., İbrahimov Ə.G. Konfliktologiya. Bakı: BDU, 2006.
 38. Abbasbəyli A., Nəcəfov E. Beynəlxalq münasibətlər nəzəriyyəsi. Bakı: Mütərcim, 2007.
 39. Abbasbəyli A., V.Cəfərov. Diplomantik protokol. Bakı, 2002.
 40. “Azərbaycan Respublikasının Konsul Nizamnaməsi” Bakı, № 782, 8 fevral 1994-cü il. <http://www.e-qanun.az/framework/8986>
 41. “Azərbaycan Respublikasının Konsulluğu haqqında” Əsasnamə. Bakı, № 532, 26 fevral 2007-ci il. <http://e-qanun.az/framework/12746>
 42. Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik konsepsiyası. Bakı, № 2198, 23 may 2007-ci il. <http://www.e-qanun.az/framework/13373>
 43. “Azərbaycan Respublikasının Səfirliyi haqqında” Əsasnamə. Bakı, № 408, 25 may 2006-cı il. http://e-qanun.az/alpdata/framework/data/11/f_11691.htm
 44. “Azərbaycan Respublikasının ştatdankənar (fəxri) konsulu haqqında” Əsasnamə. Bakı, № 575, 21 aprel 1997-ci il. <http://www.mfa.gov.az/files/file/14new.pdf>
 45. Cəfərov V.B. Diplomantik yazışma. Bakı, 2003.
 46. “Diplomatik xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı, № 137-IIQ, 8 iyun 2001-ci il. http://www.e-qanun.az/alpdata/framework/data/2/f_2696.htm
 47. Əhmədov E.İ. Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü və beynəlxalq təşkilatlar. Bakı: Tuna, 1998.
 48. Həsənov Ə.M. Geosiyasət /Dərslik/ Bakı: Aypara-3, 2010.
 49. Həsənov Ə.M. Müasir beynəlxalq münasibətlər və Azərbaycanın xarici siyasəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2005.
 50. Məmmədov C. A. Geosiyasət. Bakı, 2005.
 51. “Milli təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı: 29 iyun 2004-cü il. <http://www.mns.gov.az/az/pages/72-74.html>
 52. Pirişev A. Siyasi strategiya və milli təhlükəsizlik. Bakı: Bakı Universiteti, 2005.
 53. Ulaşoviç V. Müasir diplomatiyada protokol və etiket. Bakı 2008
 54. Arı Tayyar. Uluslararası ilişkiler ve dış politika. 8. baskı. Bursa: Mkm Yayıncılık, 2009.
 55. Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология. СПб.: Питер, 2008.
 56. Дипломатическая служба. Учебное пособие / Под ред. А.В. Торкунова. М: РОССПЭН, 2002.

57. Козырев Г.И. Политическая конфликтология. Москва: ИНФРА-М, 2008.
58. Кулагин В.М. Современная международная безопасность. М.:КноРус, 2012.
59. Ланцов С.А. Политическая конфликтология. СПб.: Питер, 2008.
60. Мамедализаде Ч. Основы дипломатической службы и дипломатического протокола : история-нормы-теория-практика. Баку, 2001.
61. Нартов Н. А. Геополитика. Москва: Юнити-Дана, 2010.
61. Попов В.И. Современная дипломатия: теория и практика. Москва: Научная книга, 2004.
63. Самойленко В.В. Дипломатическая служба /Учебное пособие/ Москва, 2010.
64. Системная история международных отношений. Под ред. А.Д.Богатунова. В 2-х томах. Москва: Московский рабочий, 2007.
65. Современные международные отношения. Под ред. А.В. Торкунова. Москва: РОССПЭН, 1999.
66. Улахович В.Е. Международные организации /Справочное пособие/ Москва: АСТ, 2005.
67. Фельтхэм Р. Настольная книга дипломата. Минск, 2001.
68. Цыганков П.А. Теория международных отношений. Москва: Гардарики, 2006.
69. Joshua S. Goldstein, Jon C. Pevehouse, International relations. USA: Pearson Education, LTD, 2013.
70. <http://www.un.org/en/index.html>
71. <http://www.coe.int/en/web/portal/home>
72. http://europa.eu/index_en.htm
73. www.nato.int
74. www.osce.org
75. <http://www.mfa.gov.az>

BAKI AVRASIYA UNIVERSİTETİ

2017-ci il üçün fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya

QƏBUL İMTAHAN SUALLARI

Kafedra: Humanitar fənlər və regionşünaslıq

İxtisas: 5901.01 Beynəlxalq münasibətlər

Fənn: İxtisas fənni

1. XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda neft sənayesi.
 2. 1905-1911-ci illərdə Cənubi Azərbaycanda inqilabi hərəkət.
 3. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan edilməsi.
 4. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin daxili siyasəti.
 5. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin xarici siyasəti.
 6. Azərbaycan sovet rejiminin bərqərar olması.
 7. DQMV-nin təşkili.
 8. Naxçıvan MSSR-in təşkili.
 9. Azərbaycanlılara qarşı törədilmiş “Mart soyqırımı”.
 10. Cənubi Azərbaycan II dünya müharibəsi illərində.
 11. Azərbaycan II dünya müharibəsi illərində.
 12. Azərbaycanlıların Ermənistandan-tarixi etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası.
 13. Cənubi Azərbaycanda 21 Azər hərəkəti.
 14. Azərbaycan müstəqilliyin ilk illərində (1991-1993-cü illər)
 15. Milli qurtuluş.
 16. “Əsrin müqaviləsinin” imzalanması.
 17. Böyük Fransa inqilabı və onun beynəlxalq münasibətlərə təsiri.
 18. Amerika inqilabı
 19. Sənaye inqilabı və nəticələri.
 20. İmperyalizm
 21. I dünya müharibəsinə gedən yol.
 22. İlk anti-Qərb hərəkətlər.
 23. Osmanlı dövlətinin parçalanması.
 24. I dünya müharibəsinin nəticələri.
 25. Türkiyə İstiqlaliyyət Müharibəsi.
 26. II dünya müharibəsinin I dünya müharibəsindən fərqləri.
 27. II dünya müharibəsinin I dünya müharibəsi ilə oxşarlıqları.
 28. Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT)
-

29. Soyuq müharibənin başlanğıcı (1945-1947)
 30. Trumen doktrinası.
 31. Marşal planı.
 32. Şimali Atlantika Müqaviləsi Təşkilatı (NATO)
 33. Karib böhranı.
 34. Tərəfsiz Dövlətlər Hərəkatı.
 35. Folklend böhranı
 36. Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı (ATƏT)
 37. Neft İxrac Edən Ölkələr Birliyi (OPEC)
 38. İran İslam İnqilabı
 39. Suriya münaqişəsi.
 40. Yumşaq güc anlayışı (Soft power)
 41. Xalq diplomatiyası (Public diplomacy)
 42. Realizm
 43. İdealizm
 44. Neorealizm
 45. Neoliberalizm
 46. Müharibənin növləri
 47. ABŞ Suriya strategiyasının Türkiyəyə təsirləri.
 48. Soyuq müharibə illərində beynəlxalq sistem (1947-1991).
 49. 1990-2001 arası illərdə beynəlxalq münasibətlər quruluşu.
 50. 9/11 sonrası XXI əsr qlobal sistemi.
 51. BRICS
 52. Brexit
 53. Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı (ŞƏT)
 54. ABŞ və Çinin Cənubi Asiya strategiyaları.
 55. Panch Shila
 56. Məhdudyyəti olmayan Prezident idarəetmə üsulu
 57. Hərbi rejimli idarəetmə üsulu
 58. Mütləq formalı idarəetmə üsulu
 59. Dövlət quruluşu formaları
 60. Parlament idarəetmə forması
 61. Dualist idarəetmə forması
 62. İsrail dövlətinin siyasi sistemi
 63. Gürcüstanın siyasi sistemi
 64. Fransa respublikasının siyasi sistemi
 65. Azərbaycan respublikasının siyasi sistemi
 66. Siyasi sistem və Konstitusiya
 67. Respublika idarəçilik sistemi
 68. Parlamentli monarxiya
 69. Unitar dövlət quruluşu
 70. Federativ dövlət quruluşu
 71. Konfederativ dövlət quruluşu
 72. Azərbaycan respublikasında qanunvericilik hakimiyyəti
 73. Azərbaycan respublikasında icra hakimiyyəti
-

74. Azərbaycan respublikasında məhkəmə hakimiyyəti

75. Naxçıvan Muxtar Respublikasının siyasi sistemi

Bakı Avrasiya Universiteti Elmi Şurasının 29.12.2017-ci il tarixli EŞ04-11/17 sayılı iclasında qəbul edilmiş İxtisas fənni üzrə “2017-ci il üçün doktoranturaya qəbul imtahan proqramı” əsasında tərtib edilmişdir.

Tərtib edən:

s.e.ü.f.d. M.S.Musayev

Kafedra müdiri:

s.e.ü.f.d. M.S.Musayev